

Klasa: UP/I 034-03/2015-01/002
Urbroj: 580-10/100-2015-011
Zagreb, 14. svibnja 2015.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 31., članka 38. stavka 5. i članka 58. stavka 1. točke 15. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, brojevi: 79/09 i 80/13), po inicijativi poduzetnika Minoc d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Potočani 34/a, zastupanog po direktoru Mirzi Novaliji, za pokretanje postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja protiv poduzetnika Gradska plinara Zagreb-Opkrba d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Radnička cesta 1, zastupanog po direktoru Miroslavu Jerkoviću, na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: Mladen Cerovac, mag. iur., predsjednik Vijeća, Vesna Patrlj, dipl. iur., zamjenica predsjednika Vijeća, Denis Matić, dipl. iur., mr. sc. Ljiljana Pavlic i mr. sc. Tatjana Peroković, članovi Vijeća, sa sjednice 20/2015., održane 14. svibnja 2015., donosi sljedeće

RJEŠENJE

Inicijativa se odbacuje jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

Obrazloženje

I. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 15. siječnja 2015. godine, putem elektroničke pošte, podnesak poduzetnika Minoc d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Potočani 34/a, zastupanog po direktoru Mirzi Novaliji (dalje u tekstu: Minoc), radi pokretanja postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja protiv poduzetnika Gradska plinara Zagreb-Opkrba d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Radnička cesta 1, zastupanog po direktoru Miroslavu Jerkoviću (dalje u tekstu: GPZ-Opkrba).

U predmetnoj se inicijativi u bitnome navodi kako GPZ-Opkrba ima monopolističku poziciju na tržištu u Zagrebu i da je jedini prodavač prirodnog plina za cestovna vozila, pa da time ima i obvezu izračuna cijene plina prema nekim parametrima. Nadalje, podnositelj inicijative navodi kako cijena prirodnog plina od 10,00 kuna predstavlja neodgovoran način da GPZ-Opkrba poveća prihode na račun ekološki osviještene manjine, čime se gubi smisao nabave automobila na prirodni plin jer korisnik takvog vozila sada vozi skuplje od vozila na benzin, i daleko skuplje od vozila na dizel.

Također, podnositelj inicijative navodi kako je Hrvatska jedina zemlja u Europi gdje je cijena kilograma prirodnog plina skuplja od cijene litre benzina, dok su cijene prirodnog plina u, primjerice, Italiji, Austriji, Njemačkoj i Francuskoj niže u odnosu na cijene benzina u tim zemljama.

II. Na temelju predmetne inicijative, sukladno odredbi članka 32. točke 1. ZZTN-a, Agencija je provela prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu radi utvrđivanja postojanja dostatnih indicija za pokretanje postupka u smislu članka 39. ZZTN-a te je dopisom od 27. siječnja 2015. zatražila očitovanje od GPZ-Opkrbe, a potom 25. ožujka 2015. očitovanje od poduzetnika Centar za vozila Hrvatske d.d. te dopunu očitovanja od GPZ-Opkrbe.

GPZ-Opkrba u svom očitovanju, zaprimljenom u Agenciji 11. veljače 2015. godine, u bitnome navodi kako ima samo jednu punionicu na Radničkoj cesti 1, koja je u vlasništvu Gradske plinare Zagreb d.o.o., a u najmu kod GPZ-Opkrbe, s time da ugovor o najmu nije sklopljen iz ekonomskih razloga već zato što je Gradska plinara Zagreb d.o.o. tvrtka registrirana za distribuciju plina, a GPZ-Opkrba za dobavu i prodaju plina te da je navedena punionica u Radničkoj cesti 1 jedina javna punionica na kojoj se mogu opskrbljivati tvrtke i građanstvo, pri čemu postoje i punionice koje nisu namijenjene za vanjsko tržište, točnije punionica koju koristi Zagrebački Holding - Podružnica Zagrebački električni tramvaj d.o.o., punionica u Ivanić gradu, koja radi samo za potrebe tvrtke Plinacro d.o.o. i punionica u Specijalnoj opremi d.o.o. u Lučkom.

GPZ-Opkrba dalje navodi kako cestovna vozila s ugrađenim sustavom pokretanja na stlačeni prirodni plin (dalje: SPP) u pravilu imaju ugrađen i sustav pokretanja na benzin kao alternativno gorivo, napominjući pritom da je vožnja na benzin i po sadašnjim cijenama oko 40% skuplja od vožnje na SPP jer 1 kilogram SPP-a predstavlja ekvivalent 1,5 litara benzina euro super.

Vezano uz revizije cijena, GPZ-Opkrba navodi kako je do toga došlo zbog drastičnog smanjenja isporuke na punionici SPP-a uslijed čega je GPZ-Opkrba krenula u mjere smanjenja troškova u vidu pregovora sa zakupodavcem, smanjenja troškova zaposlenih na punionici i sl.

Agencija je 31. ožujka 2015. zaprimila dodatno očitovanje GPZ-Opkrbe u privitku kojeg je Agenciji dostavljena i Odluka o iznosu tarifnih stavki za distribuciju plina („Narodne novine“, broj: 158/13; dalje u tekstu Odluka o iznosu tarifnih stavki) te druga dokumentacija.

U svom dodatnom očitovanju GPZ-Opkrba u bitnome navodi kako osim što mora platiti plin dobavljaču prirodnog plina, mora platiti i njegov transport do ulaza u distribucijski sustav operatoru transportnog sustava (Plinacro) i distribuciju plina do obračunskog mjernog mjesta operatoru distribucijskog sustava (Gradska plinara Zagreb d.o.o.). Također, sukladno Odluci o iznosu tarifnih stavki, tarifni model određuje operator distribucijskog sustava prema potrošnji prethodne godine, pri čemu je GPZ-Opkrba u 2015. godini svrstana u Tarifni model 6 (smanjenje isporuke) te je došlo do promjene tarifa distribucije od 1. travnja 2015. godine zbog čega će trošak distribucije od 1. siječnja 2015. do 31. ožujka 2015. iznositi 0,0281 kn/kWh plus 60,00 kuna mjesečno, a od 1. travnja 2015. godine 0,0354 kn/kWh plus 60,00 kuna mjesečno fiksne naknade (preračunato po standardnoj ogrjevnoj vrijednosti 0,26 i 0,33 kn/m³).

Zaključno, GPZ-Opkrba navodi kako ozbiljno razmišlja o prekidi pružanja usluge opskrbe vozila na SPP jer bez većih investicija u već zastarjelu punionicu, koja je u vlasništvu Gradske plinare Zagreb d.o.o., ne može privući nove kupce i time osigurati isplativu isporuku SPP-a.

Agencija je 13. travnja 2015. zaprimila i zatraženo očitovanje Centra za vozila Hrvatske d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Capraška ulica 6 (dalje u tekstu: Centar za vozila Hrvatske) koji je dostavio podatke o ukupnom broju vozila koja su prošla redovni tehnički pregled u Republici Hrvatskoj i na području grada Zagreba u razdoblju od 2011. do 2014. godine, kao i o broju vozila na SPP u istom razdoblju.

III. Sukladno članku 12. stavku 1. ZZTN-a, pretpostavlja se da je poduzetnik u vladajućem položaju ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati na mjerodavnom tržištu u značajnoj mjeri neovisno o svojim stvarnim ili mogućim konkurentima, potrošačima, kupcima ili dobavljačima, a osobito ako nema značajnih konkurenata na mjerodavnom tržištu i/ili ima značajnu tržišnu snagu na mjerodavnom tržištu u odnosu na stvarne ili moguće konkurente, a osobito s obzirom na: tržišni udjel i položaj te vrijeme kroz koje ga ostvaruje, i/ili financijsku snagu, i/ili prednosti u pristupu izvorima nabave ili tržištu, i/ili povezanost s drugim poduzetnicima, i/ili pravne ili činjenične zapreke pristupa drugih poduzetnika tržištu, i/ili sposobnost nametanja tržišnih uvjeta s obzirom na njegovu ponudu ili potražnju, i/ili sposobnost isključivanja konkurenata s tržišta usmjeravanjem na druge poduzetnike.

Na temelju članka 13. stavka 1. ZZTN-a, zabranjena je svaka zlouporaba vladajućeg položaja jednog ili više poduzetnika na mjerodavnom tržištu, a osobito izravno ili neizravno nametanje nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena, odnosno drugih nepravednih trgovinskih uvjeta.

Prekomjerno visoke cijene javljaju se kao iskorištavajući oblik zlouporabe vladajućeg položaja u vidu izravnog ili neizravnog nametanja nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena, odnosno drugih nepravednih trgovinskih uvjeta. Smatra se da su cijene nekog proizvoda i/ili usluga prekomjerno visoke kada one nisu u razumnom odnosu s njihovom ekonomskom vrijednosti.

Kod prekomjerno visokih cijena, kao iskorištavajućeg oblika zlouporabe, poduzetnik u vladajućem položaju, koristeći svoju tržišnu snagu i položaj, naplaćuje visoku, ekonomski neopravdanu cijenu svojim kupcima kako bi ostvario ekstra profit i druge trgovinske koristi koje ne bi stekao u slučaju da postoji normalno i dostatno učinkovito tržišno natjecanje.

Iz očitovanja GPZ-Opkrbe jasno proizlazi kako je to jedini poduzetnik koji na području grada Zagreba i Zagrebačke županije pruža uslugu prodaje SPP-a za javnu opskrbu, odnosno opskrbu tvrtki i građanstva.

Međutim, iako podnositelj inicijative navodi kako je benzin u Hrvatskoj jeftiniji od SPP-a te da se zbog toga u potpunosti gubi smisao vožnje na prirodni plin, utvrđeno je kako navedena tvrdnja nije točna.

Prije svega treba napomenuti da je 1 kilogram SPP-a nije ekvivalentan količini od 1 litre benzina, već je jedan kilogram SPP-a ekvivalentan količini od otprilike 1,5 litara benzina. S obzirom na to da je, prema podacima Ministarstva gospodarstva za praćenje cijena goriva dostupnim na internetskoj stranici <http://www.min-go.hr/#/>, posjećenoj 27. veljače 2015. godine, najniža cijena 1 litre benzina iznosila 9,30 kuna, to bi cijenu 1,5 litara benzina, a koja je ekvivalentna 1 kilogramu SPP-a, činilo značajno višom, u iznosu od oko 13,95 kuna.

Vezano uz navode podnositelja inicijative kako je u Hrvatskoj najskuplji SPP u Europi, u tablici 1. prikazane su prosječne cijene SPP-a u zemljama članicama Europske unije u rujnu 2014. godine.

Iz tablice je razvidno kako cijene u Hrvatskoj odgovaraju prosječnoj cijeni SPP-a po zemljama članicama Europske unije. Također, iz podataka o udjelu cijene SPP-a u cijeni ekvivalentne količine benzina jasno proizlazi kako je cijena SPP-a u većini zemalja članica niža od cijene ekvivalentne količine benzina te se i u toj kategoriji Hrvatska nalazi u prosjeku, kao i po cijeni benzina izraženoj u eurima po litri.

Tablica 1. Usporedba cijena SPP-a i benzina u zemljama članicama Europske unije

Zemlje članice Europske unije	Cijena SPP-a u Euro/m ³	Udio cijene SPP-a u cijeni ekvivalentne količine benzina	Cijena benzina u Euro/litra	Mjesec	Godina
Austrija*	0,71	0,64	1,39	Rujan	2014
Belgija*	0,62	0,56	1,59	Rujan	2014
Bugarska*	0,63	0,56	1,25	Svibanj	2014
Hrvatska *	0,79	0,71	1,52	Rujan	2014
Cipar	-	-	1,41	Rujan	2014
Češka	0,66	0,59	1,34	Rujan	2014
Danska	1,34	1,2	1,76	Rujan	2014
Estonija*	0,55	0,49	1,27	Rujan	2014
Finska*	1,02	0,91	1,62	Svibanj	2014
Francuska*	0,88	0,79	1,49	Rujan	2014
Njemačka*	0,77	0,69	1,59	Rujan	2014
Grčka*	0,69	0,62	1,66	Rujan	2014
Mađarska*	0,78	0,7	1,32	Rujan	2014
Italija*	0,69	0,64	1,79	Rujan	2014
Latvija	0,38	0,35	1,34	Rujan	2014
Litva	0,87	0,8	1,34	Rujan	2014
Luksemburg*	0,58	0,53	1,34	Rujan	2014
Malta	-	-	1,44	Rujan	2014
Nizozemska*	0,77	0,71	1,84	Rujan	2014
Poljska	0,79	0,72	1,29	Rujan	2014
Portugal	1,05	0,96	1,57	Rujan	2013
Rumunjska	-	-	1,38	Rujan	2014
Slovačka*	0,81	0,74	1,46	Rujan	2014
Slovenija*	0,77	0,71	1,44	Rujan	2014
Španjolska*	0,74	0,68	1,41	Rujan	2014
Švedska	1,38	1,27	1,59	Rujan	2014
Ujedinjeno Kraljevstvo*	0,81	0,74	1,61	Rujan	2014
Prosjek	0,79515	0,720694444	1,4925		

*U ovim zemljama prodaja se mjeri u kilogramima

Izvor: Službene stranice Natural & bio Gas Vehicle Association posjećene 27. veljače 2015. godine
 Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Nadalje, u tablici 2. prikazani su podaci o ukupnom broju vozila koja su prošla redovni tehnički pregled u Republici Hrvatskoj i na području grada Zagreba u razdoblju od 2011. do 2014. godine, kao i o broju vozila na SPP u istom razdoblju.

Tablica 2. Broj vozila u Republici Hrvatskoj

Godina	Broj Vozila u RH	Broj vozila u ZG	Broj vozila na SPP	Udio broja vozila na SPP u ukupnom broju vozila u RH
2011.	1.848.171	428.751	138	0,01
2012.	1.844.966	426.334	159	0,01
2013.	1.870.300	426.851	159	0,01
2014.	1.900.434	425.097	197	0,01

Izvor: Očitovanje Centra za vozila Hrvatske d.d.
 Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Iz tablice 2. proizlazi kako je broj vozila koja kao pogonsko gorivo koriste SPP zanemariv u cijelom promatranom razdoblju, jer se radi o 0,01% ukupnog broja vozila koja su prošla redovni tehnički pregled.

U tablici 3. prikazana je struktura vozila na benzin i SPP u Republici Hrvatskoj. Iz tablice je razvidno kako se najveći broj takvih vozila odnosi na autobuse, čak oko 42% ukupnih vozila na SPP, dok primjerice osobni automobili čine tek oko 27%, odnosno u apsolutnom iznosu ukupno 53 osobna automobila u 2015. godini.

Tablica 3. Struktura i broj vozila na SPP i benzin u Republici Hrvatskoj

Vrsta vozila	Vrsta Goriva	2011.	2012.	2013.	2014.
M1 - OSOBNI AUTOMOBIL	Benzin+SPP	39	48	42	53
M3 - AUTOBUS	Benzin+SPP	62	63	83	84
N1 - TERETNI AUTOMOBIL	Benzin+SPP	36	47	33	57
N2 - TERETNI AUTOMOBIL	Benzin+SPP	1	1	1	2
N3-TERETNI AUTOMOBIL	Benzin+SPP				1
UKUPNO		138	159	159	197

M1 - Motorna vozila za prijevoz osoba koja osim sjedala za vozača imaju još najviše 8 sjedala

M3 - Motorna vozila za prijevoz osoba koja osim sjedala za vozača imaju više od 8 sjedala i najveće dopuštene mase > 5000 kg

N1 - Motorna vozila za prijevoz tereta najveće dopuštene mase ≤ 3500 kg

N2 - Motorna vozila za prijevoz tereta najveće dopuštene mase > 3500 kg ali ≤ 12000 kg

N3 - Motorna vozila za prijevoz tereta najveće dopuštene mase >12000 kg

Izvor: Očitovanje Centra za vozila Hrvatske d.d.

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Prema podacima Centra za vozila Hrvatske, od ukupnog broja vozila koja su prošla redovni tehnički pregled i koriste SPP kao pogonsko gorivo, 104 vozila uz SPP imaju ugrađen i pogonski sustav za korištenje alternativnog goriva, točnije benzina.

IV. Na temelju dostavljene dokumentacije i utvrđenog činjeničnog stanja tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće), sukladno ovlastima iz članka 27. i članka 31. ZZTN-a, na sjednici 20/2015., održanoj 14. svibnja 2015., razmatralo je navedeni predmet te je donijelo odluku da se inicijativa poduzetnika Minoc, u smislu članka 38. stavaka 5. i 9. ZZTN-a, odbaci, jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka Agencije po službenoj dužnosti radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja protiv GPZ-Opskrbe, u smislu članka 39. ZZTN-a, a primjenom članka 13. ZZTN-a.

Odluku o odbacivanju inicijative Vijeće temelji na činjenici da u konkretnom slučaju iz podataka prikupljenih i analiziranih tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu proizlazi kako GPZ-Opskrba, suprotno tvrdnjama podnositelja inicijative, ne povećava svoje prihode od prodaje SPP-a primjenom nerazumnih i prekomjernih cijena.

Prije svega treba istaknuti da, iako je točna tvrdnja podnositelja inicijative kako je cijena 1 kilograma SPP-a skuplja od cijene 1 litre benzina, navedene količine nisu usporedive jer je 1 kilogramu SPP-a ekvivalentna količina od oko 1,5 litara benzina te je u tom slučaju cijena SPP-a ispod razine cijene ekvivalentne količine benzina.

Usporedba cijena SPP-a, benzina, kao i odnosa cijena ekvivalentnih količina SPP-a i benzina među zemljama članicama Europske unije pokazala je kako se navedeni pokazatelji u Hrvatskoj nalaze na razini prosjeka Europske unije.

Također, zanemariv je broj vozila u Hrvatskoj koja kao pogonsko gorivo koriste SPP u odnosu na ukupan broj vozila u Hrvatskoj jer se radi o udjelu od tek 0,01%. Uz navedeno, većina registriranih vozila koja koriste SPP kao pogonsko gorivo imaju ugrađen i alternativni pogonski sustav pokretanja vozila na benzin, čime navedena vozila imaju mogućnost korištenja supstituta u slučaju povećanja cijene SPP-a iznad cijene ekvivalentne količine benzina.

Dakle, osim činjenice da usporedba cijena ekvivalentnih količina SPP-a i benzina pokazuje da cijena SPP nije veća od cijene ekvivalentne količine, kao i činjenice da cijene u Hrvatskoj odgovaraju prosječnoj cijeni SPP-a po zemljama članicama Europske unije, i sama činjenica zanemarivog broja vozila koja koriste SPP kao pogonsko gorivo i postojanje supstituta za SPP kao pogonsko gorivo u vidu benzina onemogućava GPZ-Opškrbu da učinkovitim primjenom prekomjernih cijena ostvaruje dodatan profit jer korisnici mogu lako prijeći na benzin kao alternativno pogonsko gorivo.

Slijedom svega navedenog, a na temelju odluke Vijeća, Agencija je odlučila kao u izreci ovog rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba, ali podnositelj inicijative može tužbom pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 (trideset) dana od dana dostave ovog rješenja.

Predsjednik Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

Mladen Cerovac, mag. iur.

Dostaviti:

1. Minoc d.o.o., gosp. Mirzi Novaliji, direktoru, Zagreb, Potočani 24/a;
2. Gradska plinara Zagreb-Opškrba d.o.o., gosp. Miroslavu Jerkoviću, Zagreb, Radnička cesta 1;
3. Pismohrana, ovdje.